

ואידי בין דברי הברייתא בין דברי שמואל הם בחותם דעבד ליה רביה.

וכאן בברייתא האחרונה, המדובר הוא בחותם של מתכת, שאם ישבר החותם יביא העבד את השברים לבית אדונו, ויבוא לידי מלאכת הוצאה,

וכאן בדברי הברייתא הראשונה ובדברי שמואל, שהתיר לצאת בו, איירי בחותם של טיט, שאף שאין העבד שוברו בידיים בגלל אימת אדונו, מכל מקום כשנשבר החותם מאליו אין מקפיד עליו האדון, ואין העבד מביא את השברים לבית אדונו⁽³⁶⁾.

ובדרך נחמון אמר רבה בר אבוח, דאמר: דבר המקפיד עליו רבו אם יאבד אין יוצאין בו, דבר שאין מקפיד עליו יוצאין בו.

הבא נמי מסתברא שהברייתא האוסרת מדברת בחותם של מתכת.

מדקתני: זה וזה, החותם שבצוארו ושכסותו אין מקבלין טומאה.

ודייקנין: אי אמרת בשלמא שהמדובר בברייתא הוא בחותם של מתכת, מובן כי דוקא הני חותמות של מתכת, לפי שהם אינם לא כלי ולא תכשיט, לכן הוא דלא מקבלי טומאה.

הא כלים דידהו, של מתכת, מקבלי טומאה.

אלא, אי אמרת שהברייתא בחותם של טיט תנן, אם כן קשה מה שמוסיפה הברייתא שחותמות אלו אינן מקבלין טומאה:

וכי רק הני חותמות, שאינן תכשיט, הוא דלא מקבלי טומאה.

הא כלים דידהו, של טיט, שאינו מצרפן ככבשן, אלא הם כלי אדמה, מקבלי טומאה?

להלן.

36. הרי"ף פסק רק את החילוק בין של מתכת לשל טיט, והשמיט את החילוק בין חותם שעשה האדון לחותם שעשה העבד לעצמו. ותמה על כך הרי"ף, והבעל המאור והרא"ש הוסיפו על הרי"ף: שחותם של מתכת אסור לעולם, וחותם של טיט כשעשאו האדון — של צואר מותר ושל כסותו אסור, ואם עשאו העבד לעצמו אסור לגמרי.

והרמב"ף בחידושו כתב שהרי"ף סובר שאחרי החילוק בגמרא בין מתכת לשל טיט הגמרא חוזרת בה מהתירוץ והחילוק הקודם בין עשאו האדון או העבד. אבל הקשה שמלשון הגמרא אידי ואידי דעבד ליה רביה מבואר שהגמרא עדיין סוברת גם את החילוק הקודם.

[ודוחק לפרש בחותם של מתכת, ומלשון רש"י לעיל ד"ה חותם שבצוארו משמע שהלשון במשנה כבול מוכיח שהוא של טיט] ואין לאסור חותם של טיט כשעשה אותו האדון, שהרי יפחד להורידו ואם ישבר אינו שוה כלום [לטלטלו] ולכן הוכרחנו לפרש בחותם שעשה העבד לעצמו, אבל בברייתא כאן שהגמרא מוכיחה שמדובר בחותם של מתכת אפשר לפרש שמדובר בחותם שעשה האדון.

אולם מהרי"ף נראה שהוא סובר שהגמרא באמת חוזרת בה מהחילוק הקודם, אלא שצריך להבין מה השתנה כאן שהרי הקשו ממש אותה הסתירה. ושמה הוא גם יתרץ כמו רש"י [הנ"ל] אלא שאחרי שמצאנו ברייתא שמדברת על חותם של מתכת אנו מפרשים כך גם את המשנה. וראה